

Lena Engberg
Miljö- och hälsoskyddsinspektör
Telefon 08-508 28 865, 076-122 88 65
lena.engberg@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

TVÅ ÖVERKLAGANDE AV LÄNSSTYRELSENS BESLUT ANGÅENDE PROVTAGNING PÅ UTGÅENDE VATTEN FRÅN FORDONSTVÄTTAR – REMISS FRÅN MILJÖDOMSTOLEN

Miljödomstolens mål nr M 37-08 och M 143-08

Förslag till beslut

- 1 Avstyrka att miljödomstolen ändrar länsstyrelsens beslut enligt överklagandena från Svenska Statoil AB och Spånga Johns Bensin AB.
- 2 Uppdra åt förvaltningschefen att yttra sig till överinstanserna i fråga om kraven på provtagning i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Gunnar Söderholm

Gustaf Landahl

Bakgrund

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade under 1990-talet att förelägga ett flertal bilvårdsverksamheter i Stockholm att följa ett kontrollprogram. I kontrollprogrammet ingick en årlig dygnsprovtagning på utgående renat tvättvatten från fordonstvättar.

Naturvårdsverkets allmänna råd 96:1 har tidigare varit utgångspunkten för miljöförvaltningens tillsyn på fordonstvättar. När de allmänna råden upphävdes tog förvaltningen i samarbete med Stockholm Vatten AB under 2005 fram riktlinjer för fordonstvättar. Eftersom det idag finns bra reningsteknik så ställs det i riktlinjerna hårdare krav än tidigare på vilka föroreningshalter som får släppas ut. Enligt riktlinjerna skärps också kraven på provtagning på utgående renat tvättvatten eftersom den tidigare provtagningen inte varit tillräcklig.

Med de nya riktlinjerna som utgångspunkt beslutade miljö- och hälsoskyddsnämnden i december 2006 att förelägga ett flertal fordonstvättar att under tvättsäsongen 2006-2007 ta två veckoprovtagningar på utgående tvättvatten istället för ett dygnsprov. Enligt föreläggandet ska planerade åtgärder och rutiner enligt egenkontrollen redovisas om riktlinjernas utsläppsvärden överskrids. Ett förslag på mätning under kommande säsonger ska också redovisas. Läs mer i beslut med dnr 2006-003634-351.

Svenska Statoil AB och Spånga Johns Bensin AB överklagade nämndens beslut till länsstyrelsen som avslog överklagandet i sak och flyttade fram tidpunkten för provtagningarna till säsongen 2007-2008.

Svenska Statoil AB och Spånga Johns Bensin AB har nu överklagat länsstyrelsens beslut till miljödomstolen och yrkar på att miljö- och hälsoskyddsnämndens förelägganden ska upphävas. Överklagandena ser likadana ut och nämnden har av miljödomstolen uppmanats att yttra sig i båda ärendena senast den 25 mars 2008.

Eftersom nämndens föreläggande gäller ett flertal verksamhetsutövare, och många av dem har överklagat, så är det sannolikt att länsstyrelsen kommer att fatta fler likartade beslut som kommer att överklagas på liknande sätt till miljödomstolen

Innehållet i överklagandena

Svenska Statoil AB och Spånga Johns Bensin AB har i sina överklagande framfört följande:

1. Det saknas utredning i ärendet som visar att ett krav på provtagning enligt föreläggandet skulle grunda sig på ett miljömässigt motiverat behov av utförligare kontroll av utsläppen från de aktuella anläggningarna.
2. Policyn för fordonstvättar har tillämpats som en generellt bindande föreskrift. Kommunen har inte befogenhet att utfärda generella föreskrifter om provtagning.
3. Den lokala tillsynsmyndighetens massutskick av likartade förelägganden innebär ett kringgående av bestämmelsen om att lokala tillsynsmyndigheter inte får utfärda generella föreskrifter.
4. Med en fungerande reningsanläggning kan anläggningens utsläpp och relativa belastning på reningsverkets funktion och slamkvalitet uppskattas tillräckligt väl. Nuvarande dygnsprovtagning tillsammans med en fungerande egenkontroll och funktionskontroll får anses ge fullt tillräcklig information om hur reningsanläggningen fungerar och vilka utsläpp som sker.
5. Kostnaden (20 000-30 000 kr per år och anläggning) framstår som oskälig i förhållande till det begränsade mervärde och miljönytta som ett veckosamlingsprov skulle innebära jämfört med nuvarande provtagning.

6. För att undvika omfattande provtagningar har man från branschens sida föreslagit att hänvisning bör kunna göras till referensanläggningar av samma typ.
7. Det verkar som om Stockholm Vatten AB har utnyttjat miljöförvaltningen för att genomdriva sina krav på provtagning. Stockholm Vatten kan inte med stöd av VA-lagen utfärda juridiskt bindande föreskrifter med provtagningskrav för en hel bransch.
8. Resultatet från flera utredningar visar att miljöpåverkan från fordonstvättar på reningsverken är betydligt mindre än vad som tidigare antagits. Den höga kostnaden kan inte motiveras från miljötillsynssynpunkt jämfört med vad nuvarande provtagning som en del av en fungerande egenkontroll ger.

Förvaltningens synpunkter

1. Enligt miljöbalkens hänsynsregler ska verksamhetsutövaren skaffa sig den kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador eller olägenhet. De aktuella anläggningarna har i många år haft kontrollprogram som bl a omfattat ett dygnsprov per år på utgående vatten efter fordonstvättens reningsanläggning. Eftersom erfarenheter har visat att ett dygnsprov per år inte ger tillräcklig information om utsläppen från anläggningarna så anser förvaltningen att det är miljömässigt motiverat att kräva ytterligare provtagning på de här anläggningarna.
2. & 3. De riktlinjer för fordonstvättar som förvaltningen har tagit fram i samarbete med Stockholm Vatten är inte några generella föreskrifter och har heller inte tillämpats som sådana. Enligt miljöbalken 26 kap 9§ får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden som behövs och anledningen till att föreläggandena i det här fallet ser likadana ut är att de riktar sig till samma typ av verksamheter med liknande problematik och samma typ av föroreningar. Miljöförvaltningen är skyldig att behandla likartade verksamheter på samma sätt. Förslag till beslut har skickats ut till samtliga verksamhetsutövare och inkomna synpunkter har beaktats inför varje enskilt föreläggande. Spånga Johns Bensin AB och ett flertal andra verksamhetsutövare skickade in likadana skrivelser där man bl a skrev att kostnaderna var orimliga i förhållande till miljönyttan. Svenska Statoil AB inkom inte med några synpunkter alls.
4. Verksamhetsutövaren ska genom egenkontrollen planera och kontrollera verksamheten men kvaliteten på fordonstvättarnas egenkontroll varierar kraftigt. Bra skötselrutiner och funktionskontroller av reningsanläggningen ingår i egenkontrollen. För att kunna bedöma reningsanläggningens funktion, egenkontrollens kvalitet och behovet av framtida provtagning behöver man ett bra underlag som visar vilka föroreningshalter som kommer ut i avloppsvattnet. Det är många faktorer som påverkar utsläppen från en fordonstvätt, bl a väderlek, tömning av oljeavskiljare, skötseln av reningsanläggning och hur många fordon

som tvättas och erfarenheter har visat att provresultat kan variera väldigt mycket från ett dygn till ett annat. Därför kan inte ett dygnsprov per år ge tillräcklig information om hur utsläppen egentligen ser ut.

5. Eftersom provtagningskostnaden som nämns i överklagandena anges per år och anläggning så är det viktigt att poängtera att föreläggandet bara gäller för en tvättsäsong. Det kan också diskuteras om den summa som nämns i överklagandena är riktig. Enligt Stockholm Vatten så finns det konsulter som utför provtagningen betydligt billigare. Dessutom så framgår det inte av överklagandena vad kostnaden är idag för den dygnsprovtagning som görs. Som jämförelse kan nämnas att andra verksamheter i samma storlek, inom t ex verkstadsindustrin, i vissa fall utför en betydligt mer omfattande provtagning. Förvaltningen anser att det inte är orimligt med en högre kostnad under ett år eftersom den utökade provtagningen ger ett mycket mer rättvisande resultat.
6. Hänvisningar till sk referensanläggningarna skulle möjligen kunna göras på helt nya anläggningar. På äldre anläggningar går det inte att tillämpa eftersom de yttre förhållandena som t ex klimat, användning av vägsalt och antal tvättar varierar från plats till plats. Skötseln av reningsanläggningarna fungerar också olika bra på olika ställen.
7. Det stämmer inte att Stockholm Vatten AB har utnyttjat förvaltningen för att genomdriva krav på provtagning. Riktlinjerna för fordonstvättar är framtagna i samarbete med Stockholm Vatten och de provtagningskrav som ställs är gemensamma. Kommentarer om VA-lagen saknar betydelse i det här sammanhanget.
8. För att förhindra olägenheter för människors hälsa eller miljön är det viktigt att minska utsläpp av tungmetaller och andra skadliga ämnen till avloppsreningsverken. Utsläpp från fordonstvättar bidrar till att öka mängden metaller och olja i avloppsvattnet och förvaltningen anser att miljöpåverkan är av betydelse. Med hänvisning till tidigare resonemang så anser vi att miljönyttan med den utökade provtagningen är tillräckligt stor för att motivera de ökade kostnaderna.

Slut

Bilagor

Bilaga 1	Föreläggande till Spånga Johns Bensin AB
Bilaga 2	Överklagande från Spånga Johns Bensin AB